

– Orde van Vlaamse Balies v?rd? – D. Lindemans un E. Traversa, avocats.

- *Ordre des avocats du barreau d'Arlon* u.c. v?rd? – D. Lagasse, avocat,
- *Association Syndicale des Magistrats ASBL* v?rd? – V. Letellier, avocat,
- *Conseil des barreaux européens* v?rd? – M. Maus un M. Delanote, avocats,
- Be??ijas vald?bas v?rd? – M. Jacobs un J.?C. Halleux, p?rst?vji,
- Grie??ijas vald?bas v?rd? – K. Georgiadis un A. Dimitrakopoulou, p?rst?vji,
- Francijas vald?bas v?rd? – D. Colas un J.?S. Pilczer, p?rst?vji,
- Eiropas Savien?bas Padomes v?rd? – E. Chatziioakeimidou un E. Moro, k? ar? M. Moore, p?rst?vji,
- Eiropas Komisijas v?rd? – H. Krämer un J.?F. Brakeland, k? ar? M. Owsiany?Hornung, p?rst?vji,

noklaus?jusies ?ener?ladvok?tes secin?jumus 2016. gada 10. marta tiesas s?d?,  
pasludina šo spriedumu.

## **Spriedums**

- 1 L?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu ir par Padomes 2006. gada 28. novembra Direkt?vas 2006/112/EK par kop?jo pievienot?s v?rt?bas nodok?a sist?mu (OV 2006, L 347, 1. lpp.) interpret?ciju un sp?k? esam?bu.
- 2 Šis l?gums ir iesniegts tiesved?b? starp *Ordre des barreaux francophones et germanophone*, *Jimmy Tessens*, *Orde van Vlaamse Balies*, *Ordre des avocats du barreau d'Arlon*, k? ar? cit?m fizisk?m un juridisk?m person?m un *Conseil des ministres* (Be??ija) par pras?bu atcelt 60. pantu 2013. gada 30. j?lija *loi portant des dispositions diverses* [Likum? par da??d?m ties?bu norm?m] (2013. gada 1. augusta *Moniteur belge*, 48270. lpp.), ar kuru tika atcelts atbr?vojums no pievienot?s v?rt?bas nodok?a (turpm?k tekst? – “PVN”) par t?diem pakalpojumiem, ko advok?ti sniedz savas parast?s darb?bas ietvaros.

## **Atbilstoš?s ties?bu normas**

### *Starptautisk?s ties?bas*

#### **ECPAK**

- 3 1950. gada 4. novembr? Rom? parakst?t?s Eiropas Cilv?kties?bu un pamatbr?v?bu aizsardz?bas konvencijas (turpm?k tekst? – “ECPAK”) 6. pant? paredz?ts:

“1. Ikvienam ir ties?bas, nosakot savu civilo ties?bu un pien?kumu vai jebkuras vi?am izvirz?t?s aps?dz?bas pamatot?bu krimin?llet?, uz taisn?gu un atkl?tu lietas izskat?šanu sapr?t?gos termi?os neatkar?g? un objekt?v? likum? noteikt? ties?. [..]

[..]

3. Ikvienam, kas tiek aps?dz?ts krimin?lnoziedz?m?, ir sekojošas minim?l?s ties?bas:

[..]

c) aizst?v?t sevi pašam vai ar paša izv?l?tu juridisku pal?dz?bu, vai, ja tr?kst l?dzek?u, lai algotu šo juridisko pal?dz?bu, sa?emt to par velti, ja to prasa just?cijas intereses;

[..].”

4 ECPAK 14. pant? ir noteikts:

“Šaj? Konvencij? min?to ties?bu un br?v?bu ?stenošana tiek nodrošin?ta bez jebk?das diskrimin?cijas – neatkar?gi no dzimuma, rases, ?das kr?sas, valodas, reli?ijas, politiskajiem vai citiem uzskatiem, nacion?l?s vai soci?l?s izcelsmes, saist?bas ar k?du nacion?lo minorit?ti, mantisk? st?vok?a, k?rtas vai cita st?vok?a.”

Starptautiskais pakts par pilsoniskaj?m un politiskaj?m ties?b?m

5 Starptautisk? pakta par pilsoniskaj?m un politiskaj?m ties?b?m, ko 1966. gada 16. decembr? pie??musi Apvienoto N?ciju Organiz?cijas ?ener?l? Asambleja un kas st?jies sp?k? 1976. gada 23. mart? (turpm?k tekst? – “SPPPT”), 14. panta 1. un 3. punkts ir formul?ti š?di:

“1. Visas personas ir vienl?dz?gas tiesu un tribun?lu priekš?. Ikvienam, nosakot izvirz?t?s aps?dz?bas krimin?l?iet? pamatot?bu vai ties?bas un pien?kumus civilproces?, ir ties?bas uz taisn?gu un atkl?tu lietas izskat?šanu kompetent?, neatkar?g? un objekt?v? ar likumu noteikt? ties?. [..]

[..]

3. Ikvienam ir ties?bas, ja tiek izskat?ta jebkura vi?am uzr?d?ta krimin?l?aps?dz?ba, uz sekojoš?m minim?l?m garantij?m, pamatojoties uz visu personu vienl?dz?bu:

[..]

b) uz pietiekamu laiku un iesp?j?m sagatavot savu aizst?v?bu un sazin?ties ar paša izraudz?tu aizst?vi;

[..]

d) tikt ties?tam, vi?am kl?tesot, un aizst?v?t sevi pašam vai ar paša izraudz?ta aizst?vja starpniec?bu; tikt inform?tam, ja vi?am nav aizst?vja, par š?m ties?b?m un iecelt aizst?vi jebkur? gad?jum?, kad tas nepieciešams taisn?guma interes?s, bez maksas, ja vi?am nav pietiekamu l?dzek?u š?da aizst?vja atalgošanai;

[..].”

6 Saska?? ar SPPPT 26. pantu:

“Visi cilv?ki ir vienl?dz?gi likuma priekš?, un vi?iem ir ties?bas bez jebk?das diskrimin?cijas uz vien?du likuma aizsardz?bu. Šai zi?? likumam j?aizliedz jebkura diskrimin?cija un j?nodrošina vis?m person?m vien?da un efekt?va aizsardz?ba pret jebk?du diskrimin?ciju – neatkar?gi no rases, ?das kr?sas, dzimuma, valodas, reli?ijas, politisk?s vai citas p?rliet?bas, nacion?l?s vai soci?l?s izcelšan?s, mantisk? st?vok?a, dzimšanas vai citiem apst?k?iem.”

Orh?sas konvencija

7 Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta 1998. gada 25. jūnijā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV 2005, L 124, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Orhāsas konvencija”), 9. pantā ir noteikts:

“1. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ikvienai personai, kura uzskata, ka tās līgums sniegt informāciju saskaņā ar 4. pantu ir ticis ignorēts, daļēji vai pilnīgi nepamatoti noraidēts, nepietiekami atbildēts vai kā citādi nav izskatēts atbilstoši minētā panta noteikumiem, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā.

[..]

2. Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem,

a) kuriem ir pamatota interese vai ar?

b) kuri uzskata, ka noticis tiesību aizskārumš, ja šādu priekšnosacījumu paredz attiecīgās Puses administratīvā procesa normas,

ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā un/vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā, lai – pamatojoties uz materiāliem vai procesuāliem aspektiem – apstrīdētu jebkura tādā lēmuma, darbības vai bezdarbības likumā, uz ko attiecas 6. panta noteikumi, ja šāda apstrīdšana paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos, kā arī neskarot šā panta 3. punktu un citus attiecīgus šīs konvencijas noteikumus.

To, vai interese ir pamatota un vai ir noticis tiesību aizskārumš, nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un ar mērķi nodrošināt ieinteresētajai sabiedrībai plašas iespējas griezties tiesu iestādēs saistībā ar šīs konvencijas piemērošanu. Tādēļ a) apakšpunkta piemērošanas nolūkā par pamatotu uzskata ikvienas tādās nevalstiskas organizācijas interesi, kura atbilst 2. panta 5. punktā minētajām prasībām. Šādas organizācijas uzskata arī par tādām, kam ir tiesības, attiecībā uz kurām ir iespējams tiesību aizskārumš, kā paredzēts b) apakšpunktā.

[..]

3. Turklāt, neskarot 1. un 2. punktā minētās pārskatīšanas procedūras, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrības pārstāvjiem, kas atbilst attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ja tieši būtu, ir pieejamas administratīvas vai tiesas procedūras, lai apstrīdētu fizisku personu vai valsts iestāžu darbību vai bezdarbību, kas pārkāpj attiecīgās valsts tiesību aktus vides jomā.”

4. Turklāt, neskarot 1. punktu, šā panta 1., 2. un 3. punktā minētajām procedūrām ir jānodrošina pamatoti un efektīvi tiesiskie līdzekļi, tostarp, vajadzības gadījumā, pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi, un tām ir jābūt taisnīgām, objektīvām un ātrām, kā arī tās nav saistītas ar pārmērīgām izmaksām. Šajā pantā paredzētos lēmumus noformē vai reģistrē rakstiski. Tiesu un, ja iespējams, citu institūciju lēmumi ir publiski pieejami.

5. Lai šā panta noteikumus padarītu efektīvākus, katra Puse nodrošina to, ka sabiedrība tiek informēta par administratīvajām vai tiesas procedūrām, kas tai pieejamas pārskatīšanas nolūkā, kā arī lemj par atbilstošu palīdzības sistēmu ieviešanu, lai novērstu vai mazinātu finansiālus un citus šķēršļus saistībā ar griešanās tiesu iestādēs.”

8 Direktīvas 2006/112 1. panta 2. punktā ir noteikts:

“Kopējās PVN sistēmas princips ir piemērot precēm un pakalpojumiem vispārēju nodokli par patēriņu, kas būtu tieši proporcionāls preču un pakalpojumu cenai neatkarīgi no to darījumu skaita, kas veikti ražošanas un izplatīšanas procesā pirms stadijas, kurā uzliek nodokli.

Par katru darījumu PVN, ko aprēķina no preču vai pakalpojumu cenām pēc attiecīgajām precēm vai pakalpojumiem piemērojamas likmes, uzliek pēc tam, kad atskaitīti dažādi izmaksu sastāvdaļi tieši piemērotais PVN.

Kopējo PVN sistēmu piemēro līdz mazumtirdzniecības stadijai, to ieskaitot.”

9 Saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 1. punktu:

“PVN uzliek šādiem darījumiem:

[..]

c) pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rēķina kā tās;

[..].”

10 Saskaņā ar šīs direktīvas 96. pantu dalībvalstis piemēro PVN pamatlīkmi, ko katrā dalībvalstī nosaka procentos no aprēķina bāzes un kas ir vienāda preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai.

11 Šīs pašas direktīvas 98. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis var piemērot vienu vai divas samazinātas likmes.

2. Samazinātas likmes piemēro tikai tādā kategorijā preču piegādei vai tādā kategorijā pakalpojumu sniegšanai, kas minēti III pielikumā.

[..].”

12 Direktīvas 2006/112 III pielikuma “To preču piegāžu un to pakalpojumu sniegšanas saraksts, kam var piemērot 98. pantā minētās samazinātas likmes” 15. punktā ir minēta “preču piegāde un pakalpojumu sniegšana, ko veic dalībvalstī par sociālās labklājības organizācijām atzītas organizācijas, kuras ir iesaistītas dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā, ja vien šie darījumi nav atbrīvoti saskaņā ar 132., 135. un 136. pantu”.

13 Šīs direktīvas 132. panta, kurā ir ietverts tās IX sadaļas 2. nodaļā “Atbrīvojumi konkrētām darbībām sabiedrības interesēs”, 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis atbrīvo no nodokļa šādus darījumus:

[..]

g) pakalpojumu sniegšanu un pre?u pieg?des, kas ir cieši saist?tas ar soci?lo apr?pi un soci?lo nodrošin?šanu, tostarp t?das, ko veic veco ?aužu pansion?ti, publisko ties?bu subjekti vai citas strukt?ras, kuras attiec?g? dal?bvalsts atzinusi par soci?l?s labkl?j?bas strukt?r?m;

[..].”

14 Š?s direkt?vas 168. panta a) punkt? ir noteikts:

“Cikt?l preces un pakalpojumus nodok?a maks?t?js izmanto dar?jumiem, par kuriem uzliek nodokli, nodok?a maks?t?jam ir ties?bas taj? dal?bvalst?, kur? vi?š veic šos dar?jumus, atskait?t no nodok?a, par kuru nomaksu vi?š ir atbild?gs:

a) PVN, kas attiec?gaj? dal?bvalst? maks?jams vai samaks?ts par pre?u pieg?d?m vai pakalpojumu sniegšanu, ko tam veicis vai veiks cits nodok?a maks?t?js;

[..].”

15 Saska?? ar min?t?s direkt?vas 371. pantu “dal?bvalstis, kuras 1978. gada 1. janv?r? atbr?voja no nodok?a š?s direkt?vas X pielikuma B da?? min?tos dar?jumus, dr?kst turpin?t atbr?vot šos dar?jumus saska?? ar nosac?jumiem, kuri taj? dien? bija sp?k? attiec?gaj? dal?bvalst?”. Šaj? dar?jumu sarakst? ir tostarp advok?tu sniegtie pakalpojumi.

#### *Be??ijas ties?bas*

16 1969. gada 3. j?lija *loi créant le code de la taxe sur la valeur ajoutée* [Likuma, ar kuru izveido Pievienot?s v?rt?bas nodok?a kodeksu] (1969. gada 17. j?lija *Moniteur belge*, 7046. lpp.) redakcijas pirms 2013. gada 13. j?lija likuma sp?k? st?šan?s 44. panta 1. punkt? bija noteikts:

“No nodok?a ir atbr?vota t?da pakalpojumu sniegšana, kuru savas parast?s darb?bas ietvaros veic š?das personas:

1° advok?ti [..]

[..].”

17 Saska?? ar 2013. gada 30. j?lija likuma, kurš st?j?s sp?ka 2014. gada 1. janv?r?, 60. pantu:

“44. panta [1. punkta] 1.°apakšpunkts Pievienot?s v?rt?bas nodok?a kodeks?, kas aizst?ts ar 1992. gada 28. decembra likumu un groz?ts ar 2011. gada 28. decembra likumu, tiek atcelts.”

#### **Pamatlieta un prejudici?lie jaut?jumi.**

18 Pamatliet? *Cour constitutionnelle* [Konstitucion?laj? ties?] (Be??ija) tiek izskat?ta virkne pras?bu par 2013. gada 30. j?lija likuma 60. panta atcelšanu. Ar šo ties?bu normu no 2014. gada 1. janv?ra tika izbeigts advok?tu sniegto pakalpojumu atbr?vojums no PVN, kuru Be??ijas karaliste bija saglab?jusi, pamatojoties uz Direkt?vas 2006/112 371. pant? ietverto p?rejas noteikumu.

19 Advok?tu sniegtajiem pakalpojumiem tiek piem?rota likum? noteikt? 21 % likme.

20 Iesniedz?jtiesai ir šaubas par to, vai advok?tu pakalpojumu aplikšana ar PVN un šo pakalpojumu izmaksu paaugstin?šan?s, kuru izraisa š? aplikšana ar nodokli, ir sader?gas ar ties?b?m uz efekt?vu ties?bu aizsardz?bu un it ?paši – ties?b?m uz advok?ta pal?dz?bu. Turkl?t t? šaub?s par to, vai str?d?gais tiesiskais regul?jums pamatliet? atbilst pušu procesu?lo ties?bu

vienlīdzības principam, jo šis izmaksu palielinājums skar viengrīdas personas, kas nav nodokļa maksātāji un kas nesāņem juridisko palīdzību, savukārt nodokļa maksātājiem ir iespēja atskaitīt par šiem pakalpojumiem samaksāto PVN.

21 Šādos apstākļos *Cour constitutionnelle* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādas prejudiciālas jautājumus:

“1. a) Vai Direktīva 2006/112, ar ko advokātu sniegtajiem pakalpojumiem ir uzlikts PVN, neņemot vērā apstākli, vai attiecīgā persona, kurai nepienākas juridiskā palīdzība, ir PVN maksātāja vai nē, no tiesību uz advokāta palīdzību un pušu procesuālo tiesību vienlīdzības viedokļa raugoties, ir saderīga ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, lasot to kopā ar SPPPT 14. pantu un ECPAK 6. pantu, ciktāl šajā pantā ir atzītas ikviena tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, iespējas ikvienai personai saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību un juridisko palīdzību tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šā palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu vērā ņemamu tiesību efektivitāti?

b) Vai to pašu iemeslu dēļ Direktīva 2006/112 ir saderīga ar Orhāsas konvencijas 9. panta 4. un 5. punktu, ciktāl šādas tiesību normas ir paredzētas tiesības vērsties tiesā un tas, ka šāms procedūras ir jābūt saistītas ar nelielām izmaksām un tām ir jābūt līdzeklim, kas sekmē “atbilstošu palīdzības sistēmu ieviešanu, lai novērstu vai mazinātu finansiālus un citus šķēršļus saistībā ar vērstanos tiesā iestādēs”?

c) Vai pakalpojumi, ko sniedz advokāti valsts juridiskās palīdzības sistēmas ietvaros, var tikt iekļauti pakalpojumos, kuri ir uzskaitīti Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta g) apakšpunktā un kuri ir tieši saistīti ar palīdzības sniegšanu un sociālo nodrošinājumu, vai arī tiem var piemērot atbrīvojumu no nodokļa saskaņā ar citu direktīvas tiesību normu? Ja atbilde uz šo jautājumu ir noliedzoša, vai Direktīva 2006/112, interpretējot tā tirdzniecības, ka tā neaizbrīvo no PVN advokātu sniegtos pakalpojumus personām, kurām valsts juridiskās palīdzības sistēmas ietvaros pienākas juridiskā palīdzība, ir saderīga ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, lasot to kopā ar SPPPT 14. pantu un ECPAK 6. pantu?

2) Ja atbildes uz [pirmajiem jautājumiem a)–c) daļi] minētajiem jautājumiem ir noliedzošas, vai Direktīvas 2006/112 98. pants, kurā nav paredzēta iespēja piemērot samazinātu PVN likmi advokātu sniegtajiem pakalpojumiem, vajadzības gadījumā ņemot vērā, vai attiecīgā persona, kurai nepienākas juridiskā palīdzība, ir vai nav PVN maksātāja, ir saderīga ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, lasot to kopā ar SPPPT 14. pantu un ECPAK 6. pantu, ciktāl šajā pantā ir atzītas ikviena tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, iespējas ikvienai personai saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību un juridisko palīdzību tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šā palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu?

3) Ja atbildes uz [pirmajiem jautājumiem a)–c) daļi] minētajiem jautājumiem ir noliedzošas, vai Direktīvas 2006/112 132. pants ir saderīgs ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. un 21. pantu un LESD 9. pantu, lasot tos kopā ar šīs Hartas 47. pantu, nostiprināto vienlīdzības un nediskriminācijas principu, ciktāl tajā līdzās citām darbības sabiedrības interesēm nav paredzēts atbrīvojot no PVN advokātu sniegtos pakalpojumus, vienlaikus kā darbības sabiedrības labā atbrīvojot no PVN citu pakalpojumu sniegšanu, piemēram, pakalpojumus, ko sniedz valsts pasta dienesti, dažādas medicīnas pakalpojumus, kā arī ar izglītību, sportu vai fizisko audzināšanu, vai kultūru saistītus pakalpojumus, un šā atšķirīgā attieksme pret advokātu sniegtajiem pakalpojumiem un direktīvas 132. pantā no nodokļa atbrīvotajiem pakalpojumiem raisa pietiekamas šaubas, jo advokātu sniegtie pakalpojumi sekmē noteiktu pamattiesību ieviešanu?

4) a) Ja atbildes uz [pirmajiem jautājumiem a)–c) daļi] minētajiem jautājumiem ir noliedzošas, vai

Direktīvas 2006/112/EK 371. pantu saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu var interpretēt tādējādi, kas tas ļauj Savienības dalībvalstij daļēji saglabāt advokātu sniegto pakalpojumu atbrīvojumu no nodokļa tad, kad šie pakalpojumi tiek sniegti personām, kas nav PVN maksātāji?

b) Vai Direktīvas 2006/112/EK 371. pantu saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu var interpretēt arī tādējādi, ka tas ļauj Savienības dalībvalstij daļēji saglabāt advokātu sniegto pakalpojumu atbrīvojumu no nodokļa tad, kad šie pakalpojumi tiek sniegti personām, kurām valsts juridiskās palīdzības sistēmas ietvaros pienākas juridiskā palīdzība?”

## **Par prejudiciālajiem jautājumiem**

### *Par pirmo jautājuma a) daļu*

22 Ar pirmo jautājuma a) daļu iesniedzētāja būtībā Tiesai lūdz pārbaudīt Direktīvas 2006/112 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta spēkā esamību, ņemot vērā Eiropas Savienības pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. panta garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu, ciktāl ar šīm tiesību normām ar PVN tiek aplikti advokātu sniegtie pakalpojumi personām, kuras nesaņem juridisko palīdzību valsts juridiskās palīdzības sistēmas ietvaros.

23 Tā kā iesniedzētāja atsaucas ne vien uz Hartas 47. pantu, bet arī uz SPPPT 14. pantu un ECPAK 6. pantu, jāatgādina, ka, lai gan – kā ir apstiprināts LES 6. panta 3. punktā – pamattiesības, kas garantētas ECPAK, ir Savienības tiesību vispārīgā principa pamats un Hartas 52. panta 3. punktā ir noteikts pienākums tajā ietvertajām tiesībām piešķirt tādā pašā nozīmi un piemērošanas jomu kā atbilstošajām tiesībām, kas ir garantētas ECPAK, tomēr šā pārdzīvotā konvencija, tā kā Savienība nav tai pievienojusies, nav Savienības tiesību sistēmas formāli integrēts juridisks instruments (spriedumi, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 44. punkts; 2015. gada 3. septembris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Komisija, C-398/13 P, EU:C:2015:535, 45. punkts, kā arī 2016. gada 15. februāris, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 45. punkts). Šis pārdzīvotājs secinājums attiecas arī uz SPPPT. Tādējādi Direktīvas 2006/112 spēkā esamība ir jāizvērtē, ņemot vērā tikai Hartas garantētās pamattiesības (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 15. februāris, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2015:84, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 Kas attiecas uz uzdotā jautājuma prasītās pārbaudes apjomu, jānorāda, ka tā ir ierobežota ar konkrētajām izmaksām, kas izriet no advokātu pakalpojumu aplikšanas ar PVN ar likmi 21 % apmērā, un neattiecas uz visām ar tiesvedību saistītajām izmaksām.

25 Turklāt iesniedzētības šaubas attiecas tikai uz tādā personu situāciju, kuru nesaņem juridisko palīdzību atbilstoši attiecīgajām valststiesību normām. Saskaņā ar šīs tiesas sniegtajām norādēm personas, kuras saņem šo palīdzību, neietekmē iespējamo advokātu izmaksu palielināšanos, kas var izrietēt no advokātu pakalpojumu aplikšanas ar PVN, jo šo pakalpojumu sniegšanu apmaksā Beļģijas valsts.

26 Savuk?rt p?r?j?m person?m atbilstoši valsts ties?b?s paredz?tajiem noteikumiem princip? j?uz?emas advok?ta izmaksas, ieskaitot PVN, kas, p?c iesniedz?jtiesas dom?m, rada jaut?jumus par š?da nodok?u maks?juma sader?bu ar Hartas 47. pant? garant?taj?m ties?b?m uz ties?bu efekt?vu aizsardz?bu. Turkl?t šai tiesai ir ar? šaubas par š? nodok?u maks?juma sader?bu ar pušu procesu?lo ties?bu vienl?dz?bas principu, jo vien?gi person?m, kas ir š? nodok?a maks?t?jas, ir ties?bas saska?? ar Direkt?vas 2006/112 168. panta a) punktu atskait?t par advok?tu pakalpojumiem samaks?to PVN priekšnodokli, un šo pakalpojumu aplikšana ar PVN t?d?j?di atš?ir?gi ietekm? personas atkar?b? no t?, vai t?s ir vai nav nodok?a maks?t?ji.

Par ties?b?m uz efekt?vu ties?bu aizsardz?bu

27 Hartas 47. pant? it nostiprin?tas ties?bas uz efekt?vu ties?bu aizsardz?bu, un saska?? ar š? panta otro da?u š?s ties?bas ietver tostarp ikvienas personas iesp?jas sa?emt advok?ta konsult?ciju, aizst?v?bu un p?rst?v?bu. Š? panta trešaj? da?? garant?tas ties?bas uz efekt?vu ties?bu aizsardz?bu, pieš?irot juridisko pal?dz?bu person?m, kur?m nav pietiekamu l?dzek?u.

28 Šaj? zi?? j?nor?da, ka no Tiesai iesniegtajiem lietās materi?liem izriet, ka atbilstoši attiec?gaj?m valsts ties?bu norm?m tiek pie?emts, ka personu, kur?m nav ties?bu uz juridisko pal?dz?bu – un uz kur?m vien?gajam attiecas pirm? jaut?juma a) da?a –, r?c?b? ir pietiekami l?dzek?i, lai sp?tu piek??t tiesai ar advok?ta p?rst?v?bas pal?dz?bu. Un attiec?b? uz š?m person?m Hartas 47. pant? nostiprin?t?s ties?bas uz efekt?vu ties?bu aizsardz?bu princip? negarant? ties?bas uz to, ka advok?tu pakalpojumi tiks atbr?voti no PVN.

29 Pirm? jaut?juma a) da?a par Direkt?vas 2006/112 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta sp?k? esam?bu no Hartas 47. panta viedok?a ir j?nov?rt?, ?emot v?r? pašu šo ties?bu normu ?paš?bas, un nevar b?t atkar?ga no katra konkr?t? gad?juma ?pašajiem apst?k?iem.

30 Turkl?t, lai gan pieeja tiesai un ties?bu aizsardz?bas ties? efektivit?te ir atkar?gas no daudziem visa veida faktoriem, tom?r tas nemaina to, ka ar tiesved?bu saist?t?s izmaksas, kuru starp? ir PVN, ar kuru tiek aplika advok?tu pakalpojumu sniegšana, ar? var ietekm?t personas l?mumu aizst?v?t savas ties?bas ties?, izmantojot k? p?rst?vi advok?tu.

31 Tom?r no Tiesas judikat?ras vair?k?s cit?s jom?s, kas nav PVN, izriet, ka š?du izmaksu aplikšana ar nodokli var tikt apšaub?ta no Hartas 47. pant? garant?to ties?bu uz efekt?vu ties?bu aizsardz?bu viedok?a tikai tad, ja š?s izmaksas ir nep?rvarams š??rslis (p?c analo?ijas skat. spriedumu, 2010. gada 22. decembris, *DEB*, C?279/09, EU:C:2010:811, 61. punkts, un r?kojumu, 2012. gada 13. j?nijs, *GREP*, C?156/12, nav public?ts, EU:C:2012:342, 46. punkts) vai ja t?s padara praktiski neiesp?jamu vai p?rm?r?gi neapgr?tina to ties?bu ?stenošanu, kas pieš?irtas Savien?bas ties?b?s (p?c analo?ijas skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Orizzonte Salute*, C?61/14, EU:C:2015:655, 48., 49. un 58. punkts).

32 Pras?t?ji pamatliet? gan ir uzsv?ruši, ka advok?tu pakalpojumu aplikšana ar PVN ar 21 % likmi person?m, kas nesa?em juridisko pal?dz?bu un uz kur?m vien?gaj?m attiecas pirm? jaut?juma a) da?a, noz?m? b?tisku ar tiesved?bu saist?to izmaksu palielin?jumu.

33 Tom?r, k? it ?paši nor?d?ja Be??ijas vald?ba savos rakstveida apsv?rumos, šo pakalpojumu aplikšana ar PVN ar 21 % likmi nenoz?m? advok?tu izmaksu pieaugumu t?d? paša proporcij?, jo saska?? ar Direkt?vas 2006/112 168. panta a) punktu tiem k? nodok?a maks?t?jiem ir ties?bas atskait?t PVN, ar kuru tiek aplikta pre?u un pakalpojumu ieg?de saist?b? ar to sniegtajiem pakalpojumiem. Un, t? k? to ties?bu uz atskait?šanu ?stenošana var samazin?t vi?u izmaksas, nav droši zin?ms, cik liel? m?ra advok?ti b?s finansi?li spiesti no PVN izrietoš?s

izmaksas iekšaut savos honorāros.

34 Šo honorāru iespējama palielinājuma apmērs ir vēl jo vairāk nezināms tādēļ, ka Beļģijā tiek piemērota sistēma, kurā par honorāriem brīvi vienojas. Šādas honorāru sistēmas – kas balstās uz konkurenci starp advokātiem – ietvaros tiem ir jāņem vērā viņu klientu finansiālais stāvoklis. Turklāt, kā savu secinājumu 85. punktā norādījusi ģenerālvokāle, saskaņā ar attiecīgo valsts tiesisko regulējumu advokātu honorāriem jāievēro pamatotas mērēnabas robežas.

35 Tādējādi nevar konstatēt nekādu ciešu vai mehānisku sakarību starp advokātu pakalpojumu aplikšanu ar PVN un šo pakalpojumu izmaksu palielināšanos.

36 Katrā ziņā, tādēļ PVN apmērs pamatlietā nebūt nav būtiskāks ar tiesvedību saistīto izmaksu dēļ, nevar uzskatīt, ka advokātu pakalpojumu aplikšana ar PVN pati par sevi būtu nepārvarams šķērslis pieejai tiesai vai padarītu praktiski neiespjamu vai pārērīgā apmērā to tiesību īstenošanu, kas piešķirtas Savienības tiesībās. Šādos apstākļos tas, ka šā aplikšana ar nodokli, iespējams, var izraisīt šo izmaksu pieaugumu, nevar likt šādu aplikšanu ar nodokli apšaubīt no Hartas 47. pantā garantēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību viedokļa.

37 Gadījumā, ja kādas konkrētas lietas pašie apstākļi nozīmē, ka advokātu pakalpojumu aplikšana ar PVN pati par sevi ir radījusi nepārvaramu šķērslī pieejai tiesai vai padara praktiski neiespjamu vai pārērīgā apmērā to tiesību īstenošanu, kas piešķirtas Savienības tiesībās, tas būtu jāņem vērā, attiecīgi pielāgojot tiesības uz juridisko palīdzību atbilstoši Hartas 47. panta trešajai daļai.

38 Ģemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, jāatzīst, ka ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību piešķirtā aizsardzība neattiecas uz advokātu pakalpojumu aplikšanu ar PVN.

Par pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu

39 Prasītāji pamatlietā apstrīd Direktīvas 2006/112 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta spēkā esamību no pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principa viedokļa ar pamatojumu, ka advokātu pakalpojumu aplikšana ar PVN ar 21 % likmi rada nelabvēlīgu situāciju personām, kas nav nodokļa maksātāji, salīdzinājumā ar personām, kas tādās ir. Šā nelabvēlīgā situācija izrietot no tā, ka šiem pārdzījiem atšķirībā no pirmajiem ir tiesības uz atskaitēšanu un tie neuzņemas no šīs PVN piemērošanas izrietošās finansiālas izmaksas.

40 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru pušu procesuālo tiesību vienlīdzības princips, kas izriet no paša lietas taisnīgās izskatīšanas jūdziena un kura mērķis ir nodrošināt līdzsvaru starp tiesvedības pusēm, garantējot, ka ikviena tiesvedības puse var novērtēt un apstrīdēt katru tiesīgniegtu dokumentu, ietver pienākumu sniegt katrai pusei saprātīgu iespēju izklāstīt savu lietu, tostarp iesniegt savus pierādījumus apstākļos, kas tai nerada acīmredzami nelabvēlīgu situāciju salīdzinājumā ar pretījo pusi (šajā ziņā skat. spriedumus, 2012. gada 6. novembris, *Otis* u.c., C-199/11, EU:C:2012:684, 71. un 72. punkts; 2014. gada 12. novembris, *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 31. punkts, kā arī rīkojumu, 2015. gada 16. jūlijs, *Sánchez Morcillo* un *Abril García*, C-539/14, EU:C:2015:508, 48. punkts).

41 Šā principa mērķis ir nodrošināt procesuālo līdzsvaru starp tiesvedības dalībniekiem, garantējot šo dalībnieku tiesību un pienākumu vienlīdzību attiecībā it īpaši uz pierādījumu iegūšanu un sacīkstes procesu tiesī (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 6. novembris, *Otis* u.c., C-199/11, EU:C:2012:684, 71. un 72. punkts), kā arī šo dalībnieku tiesības uz pārsūdzību (spriedums, 2014. gada 17. jūlijs, *Sánchez Morcillo* un *Abril García*, C-169/14, EU:C:2014:2099, 44., 48. un 49. punkts).

42 Tomēr, kā savos Tiesai iesniegtajos apsvērumos norādījusi Padome, pušu procesuālo tiesību vienlīdzības princips neparedz pienākumu radīt pusēm vienlīdzīgu situāciju attiecībā uz tiesvedības finansēlajam izmaksām.

43 Attiecībā uz advokātu pakalpojumu aplikšanu ar PVN ar likmi 21 % apmērā jānorāda, ka, lai gan aplikšana ar šo nodokli un tiesību uz atskaitēšanu izmantošana tiešām var attiecībā uz identisku honorāru apmēru radīt finansiālas priekšrocības personai, kura ir nodokļa maksātājs, salīdzinājumā ar personu, kas tāda nav, tomēr šīs finansiālās priekšrocības nevar ietekmēt pušu procesuālo tiesību vienlīdzību.

44 Šis sprieduma 28. punkts ir konstatēts, ka tiek pieņemts, ka šīm personām principā ir pietiekami līdzekļi, kas ļauj segt ar tiesvedību saistītas izmaksas, tostarp advokāta honorārus. Tādējādi, lai gan ir iespējama finansiāli nelabvēlīga situācija, ko advokātu pakalpojumu aplikšana ar nodokli var radīt kādām no šīm personām, šī aplikšana ar nodokli, par kādu ir runa pamatlietā, attiecībā uz tiesībām uz lietas taisnīgu izskatēšanu nav tāda, kas personām, kuras nav nodokļa maksātāji, radītu acīmredzami nelabvēlīgu situāciju salīdzinājumā ar personām, kas ir nodokļa maksātāji.

45 Kā savos Tiesai iesniegtajos apsvērumos norādījusi Komisija, strīda puses spēja samaksāt augstāku advokāta honorāru nekā tās pretinieka maksātais honorārs katrā ziņā nenozīmē labāku juridisku pārstāvību. Saskaņā ar šo sprieduma 35. punktu ietverto atzinumu tādās sistēmās ietvaros kā Beļģijā spēkā esošā sistēma, kurā par honorāriem brīvi vienojas, advokātiem var būt jāņem vērā viņu klientu finansiālais stāvoklis un saviem klientiem, kas nav nodokļa maksātāji, jāpieprasa PVN ietveroši honorāri, kas ir zemāki nekā tie, kādus tie pieprasa saviem klientiem, kas ir nodokļa maksātāji.

46 Tādējādi jāatzīst, ka ar pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu sniegtā garantija neattiecas uz advokātu pakalpojumu aplikšanu ar PVN ar likmi 21 % apmērā.

47 Ēmot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājuma a) daļu jāatbild, ka Direktīvas 2006/112 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta pārbaude, Ēmot vērā Hartas 47. pantā garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu, nav atklājusi nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt to spēkā esamību, ciktāl ar šīm tiesību normām ar PVN tiek aplikti advokātu sniegtie pakalpojumi personām, kuras nesaņem juridisko palīdzību valsts juridiskās palīdzības sistēmās ietvaros.

*Par pirmo jautājuma b) daļu*

48 Ar pirmo jautājuma b) daļu iesniedzējtiesa būtībā Tiesai lūdz pārbaudīt Direktīvas 2006/112 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta spēkā esamību, Ēmot vērā Orhēsas konvencijas 9. panta 4. un 5. punktu, ciktāl ar tiem advokātu pakalpojumi tiek aplikti ar PVN.

49 Šajā ziņā ir jāatgādina – no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai pamatotu prasību atcelt Savienības atvasināto tiesību aktu vai arī iebildi par šāda akta prettiesiskumu, uz starptautiskā nolīguma, kura līgumslēdzēja puse ir Savienība, noteikumiem var atsaukties tikai ar divkāršu nosacījumu, ka, pirmkārt, tas nav pretrunā šim nolīguma būtībai un sistēmai un, otrkārt, ka šis nolīguma noteikumi to satura ziņā šīet beznosacījuma un pietiekami precīzi (spriedums, 2015. gada 13. janvāris, Padome u.c./Vereniging Milieudefensie un Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, no C-401/12 P līdz C-403/12 P, EU:C:2015:4, 54. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

50 Kas attiecas uz Orh?sas konvencijas 9. panta 4. punktu, no š?s ties?bu normas formul?juma izriet, ka to ir paredz?ts piem?rot tikai š?s konvencijas 9. panta 1., 2. un 3. punkt? min?taj?m proced?r?m. Savuk?rt š?s p?d?j?s ties?bu normas neietver nevienu beznosac?juma un pietiekami prec?zu pien?kumu, kas var?tu tieši reglament?t priv?tpersonu tiesisko situ?ciju.

51 Tiesa attiec?b? uz š?s konvencijas 9. panta 3. punktu ir nospriedusi, ka, t? k? vien?gi “sabiedr?bas p?rst?vjiem, kas atbilst attiec?g?s valsts ties?bu aktos noteiktajiem krit?rijiem, ja t?di b?tu,” ir šaj? ties?bu norm? paredz?t?s ties?bas, š?s normas ieviešana vai iedarb?ba ir atkar?ga no t?l?ka pas?kuma pie?emšanas (spriedumi, 2011. gada 8. marts, *Lesoochranárske zoskupenie*, C?240/09, EU:C:2011:125, 45. punkts, k? ar? 2015. gada 13. janv?ris, *Padome u.c./Vereniging Milieudefensie un Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht*, no C?401/12 P l?dz C?403/12 P, EU:C:2015:4, 55. punkts).

52 K? savu secin?jumu 92. punkt? nor?d?jusi ?ener?ladvok?te, Orh?sas konvencijas 9. panta 1. un 2. punkt? ir atsauces ar? uz valsts ties?bu aktos noteiktajiem krit?rijiem. Saska?? ar š?m ties?bu norm?m taj?s paredz?t?s p?rsdz?bu proced?ras ir j?nosaka “saska?? ar attiec?g?s [konvencijas dal?bvalsts] valsts ties?bu aktiem” un valsts likumdev?jam tostarp j?izlemj, vai vi?š v?las paredz?t iesp?ju p?rskat?šanas nol?k? “griezties ties? vai k?d? cit? neatkar?g? un objekt?v? instit?cij?”. Turkl?t no š?s konvencijas 9. panta 2. punkta otr?s da?as izriet, ka “to, vai interese ir pamatota un vai ir noticis ties?bu aizsk?rums”, ir j?nosaka saska?? ar valsts ties?bu aktiem.

53 No t? izriet, ka Orh?sas konvencijas 9. panta 4. punkt? ir atsauc? vien?gi uz t?m š?s konvencijas ties?bu norm?m, kuras neatbilst š? sprieduma 49. punkt? min?tajiem krit?rijiem, lai uz t?m var?tu atsaukties, pamatojot pras?bu atcelt Savien?bas atvasin?to ties?bu aktu.

54 T?d?j?di uz š?s konvencijas 9. panta 4. punktu nevar atsaukties, lai apstr?d?tu Direkt?vas 2006/112 sp?k? esam?bu.

55 Attiec?b? uz Orh?sas konvencijas 9. panta 5. punktu – no š?s ties?bu normas, saska?? ar kuru š?s konvencijas puses “lemj par atbilstošu pal?dz?bas sist?mu ieviešanu”, lai nov?rstu vai mazin?tu finansi?lus un citus š??rš?us saist?b? ar griešanas tiesu iest?d?s, izriet, ka ar? t? neietver pietiekami prec?zu un beznosac?juma pien?kumu un ka attiec?b? uz t?s izpildi un sek?m t? ir atkar?ga no v?l?ka akta pie?emšanas.

56 Š?dos apst?k?os uz š?s konvencijas 9. panta 5. punktu t? rakstura d?? nevar atsaukties, lai apstr?d?tu Direkt?vas 2006/112 sp?k? esam?bu.

57 ?emot v?rt? iepriekš min?tos apsv?rumus, uz pirm? jaut?juma b) da?u j?atbild, ka uz Orh?sas konvencijas 9. panta 4. un 5. punktu nevar atsaukties, lai nov?rt?tu Direkt?vas 2006/112 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta sp?k? esam?bu.

*Par pirm? jaut?juma c) da?u*

58 Ar pirm? jaut?juma c) da?u iesniedz?jtiesa b?t?b? vaic?, vai Direkt?vas 2006/112 132. panta 1. punkta g) apakšpunkts vai “citas š?s direkt?vas ties?bu normas” ir j?interpret? t?d?j?di, ka pakalpojumi, kurus advok?ti sniedz person?m, kuras sa?em juridisko pal?dz?bu t?das valsts juridisk?s pal?dz?bas sist?mas ietvaros k? pamatliet?, ir atbr?voti no PVN. Noliedzošas atbildes uz šo jaut?jumu gad?jum? š? tiesa Tiesai b?t?b? l?dz p?rbaud?t š?s direkt?vas 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta sp?k? esam?bu no Hartas 47. panta viedok?a, cikl?l ar š?m ties?bu norm?m šo pakalpojumu sniegšana tiek aplikta ar PVN.

59 Ievadam j?nor?da, ka, lai gan uzdotaj? jaut?juma galvenok?rt ir atsauce gan uz Direkt?vas 2006/112 132. panta 1. punkta g) apakšpunktu, gan uz iesp?jamu "citu direkt?vas ties?bu normu", l?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu ne?auj identific?t citas š?s direkt?vas ties?bu normas, kas nav 132. panta 1. punkta g) apakšpunkts, pamatojoties uz kur?m advok?tu pakalpojumi, kas sniegti valsts juridisk?s pal?dz?bas sist?mas ietvaros, var?tu tikt atbr?voti no PVN.

60 K? savu secin?jumu 54. un 55. punkt? nor?d?jusi ?ener?ladvok?te, lai gan Tiesa v?l nav l?musi par Direkt?vas 2006/112 132. panta 1. punkta g) apakšpunkta paredz?t? atbr?vojuma piem?rošanu saska?? ar valsts juridisk?s pal?dz?bas sist?mu advok?tu sniegtajiem pakalpojumiem, t? tom?r ir nospriedusi, ka šo pakalpojumu sniegšanai nevar piem?rot samazin?tu PVN likmi saska?? ar š?s direkt?vas 98. panta 2. punktu, to skatot kop? ar III pielikuma 15. punktu (šaj? zi?? skat. spriedumu, 2010. gada 17. j?nijs, Komisija/Francija, C?492/08, EU:C:2010:348, 47. punkts).

61 Šaj? sprieduma Tiesa uzskat?ja, ka, t? k? ar š?s direkt?vas III pielikuma 15. punktu dal?bvalst?m ir at?auts piem?rot samazin?tu PVN likmi nevis visiem soci?lajiem pakalpojumiem, bet gan tikai tiem soci?lajiem pakalpojumiem, ko sniedz organiz?cijas, kuras atbilst div?m pras?b?m – kur?m paš?m ir labdar?bas organiz?cijas raksturs un kuras ir iesaist?tas dz?ves apst?k?u uzlabošanas un soci?l?s nodrošin?šanas darb? – Savien?bas likumdev?ja griba attiecin?t iesp?jam?bu piem?rot samazin?tu likmi vien?gi uz tiem pakalpojumiem, ko sniedz organiz?cijas, kuras atbilst ab?m pras?b?m, neb?tu iev?rota, ja dal?bvalsts var?tu br?vi kvalific?t priv?tas apvien?bas, kuru m?r?is ir pe??as g?šana, k? organiz?cijas min?t? 15. punkta noz?m? tikai t?p?c vien, ka š?s apvien?bas sniedz ar? soci?lus pakalpojumus (šaj? zi?? skat. spriedumu, 2010. gada 17. j?nijs, Komisija/Francija, C?492/08, EU:C:2010:348, 43. un 44. punkts).

62 T?d?j?di Tiesa nosprieda, ka dal?bvalsts nevar piem?rot samazin?tu PVN likmi pakalpojumu sniegšanai, ko veic priv?tas apvien?bas, kuru m?r?is ir pe??as g?šana, pamatodam?s vien?gi uz šo pakalpojumu rakstura v?rt?jumu, ne?emot v?r? šo apvien?bu izvirz?tos m?r?us, apl?kotus kopum?, un šo apvien?bu soci?l?s l?dzdal?bas stabilit?ti. ?emot v?r? to visp?r?jos m?r?us un to, ka nav stabilas iesp?jam?s soci?l?s l?dzdal?bas, advok?tu un *avoués* profesion?lo kategoriju kopum? nevar uzskat?t par t?du, kam b?tu soci?ls raksturs (šaj? zi?? skat. spriedumu, 2010. gada 17. j?nijs, Komisija/Francija, C?492/08, EU:C:2010:348, 45. un 46. punkts).

63 Š? judikat?ra *mutatis mutandis* ir piem?rojama Direkt?vas 2006/112 132. panta 1. punkta g) apakšpunktam, jo t? piem?rošana ir ne vien pak?auta nosac?jumam par attiec?go pakalpojumu soci?lo raksturu, bet turkl?t ir ierobežota ar t?du pakalpojumu sniegšanu, ko sniegušas strukt?ras, kuras atz?tas par soci?l?s labkl?j?bas strukt?r?m.

64 Šaj? gad?jum? no Tiesai iesniegtajiem lietas materi?liem izriet, ka pakalpojumus valsts juridisk?s pal?dz?bas sist?mas ietvaros nesniedz visi advok?ti, bet tikai tie, kas br?vpr?t?gi piesak?s sniegt šos pakalpojumus vai nu galvenok?rt, vai pak?rtoti un kas šaj? nol?k? ir iek?auti ik gadus izveidot? sarakst?. T?d?j?di š?iet, ka pakalpojumu sniegšana š?das sist?mas ietvaros ir tikai viens no advok?ta profesijas m?r?iem.

65 L?dz ar to advok?tu pakalpojumi, kas sniegti valsts juridisk?s pal?dz?bas sist?mas, par kuru ir runa pamatliet?, ietvaros, nav atbr?voti no PVN saska?? ar Direkt?vas 2006/112 132. panta 1. punkta g) apakšpunktu.

66 Visbeidzot gad?jum?, ja šo pakalpojumu sniegšana neb?tu atbr?vota no PVN, iesniedz?jtiesa vaic? par š?s direkt?vas 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta sp?k? esam?bu no Hartas 47. panta viedok?a, cik?l ar tiem uz min?to pakalpojumu sniegšanu ir

attiecināts PVN ar likmi 21 %. Šajā ziņā šī iet, ka no iesniedzējtiesas sniegtajam norādām izriet, ka valsts juridiskās palīdzības sistēmā, par kuru ir runa pamatlietā, tiek segti visi personu, kuras šo palīdzību saņem, izdevumi par advokātu, ieskaitot PVN, ar kuru tiek aplikta advokātu pakalpojumu sniegšana.

67 Nepastāvot iesniedzējtiesas papildu norādām par to, tādā advokātu pakalpojumu aplikšana ar PVN, kas tiek sniegta valsts juridiskās palīdzības sistēmas ietvaros, nešīet apšaubām šādu palīdzību saņemšo personu tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

68 Ēmot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājuma c) daļu jāatbild, ka Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta g) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pakalpojumi, kurus advokāti sniedz personām, kuras saņem juridisko palīdzību tādā valsts juridiskās palīdzības sistēmas ietvaros kā pamatlietā, nav atbrīvoti no PVN.

*Par otro, trešo un ceturto jautājumu*

69 Ēmot vērā atbildes uz pirmo jautājuma a)–c) daļu, otrais līdz ceturtais jautājums nav jāpārbauda.

### **Par tiesāšanas izdevumiem**

70 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība ir stadijā procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tādēļ lemj par tiesāšanas izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopājo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta pārbaude, Ēmot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu, nav atklājusi nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt to spēkā esamību, ciktāl ar šīm tiesību normām ar pievienotās vērtības nodokli tiek aplikti advokātu sniegtie pakalpojumi personām, kuras nesaņem juridisko palīdzību valsts juridiskās palīdzības sistēmas ietvaros;

2) uz Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta 1998. gada 25. jūnijā, 9. panta 4. un 5. punktu nevar atsaukties, lai novērtētu Direktīvas 2006/112 1. panta 2. punkta un 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta spēkā esamību;

3) Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta g) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pakalpojumi, kurus advokāti sniedz personām, kuras saņem juridisko palīdzību tādā valsts juridiskās palīdzības sistēmas ietvaros kā pamatlietā, nav atbrīvoti no pievienotās vērtības nodokļa.

[Paraksti]

\* Tiesvedības valoda – franču.